

Folketingets Forhandlinger. (15)

225

3. Okt. 1908: Eneste Beh. af Forsl. til Beslutning af Folketinget.

226

ningsmagtens forskellige Led. Der staaer ikke, at den skal støtte sig til Flertallet i Folketinget.

I den anden Adresse, den fra 1882, hedder det, at man haaber, „det maa lykkes Deres Majestæt at tilvejebringe Betingelserne for en frugtbar Samvirken mellem Lovgivningsmagtens forskellige Led“. Det er en næsten nøjagtig Gengivelse af Ordene fra den Schjørringske Adresse af 1873. Heller ikke der staaer der noget om, at Regeringen nødvendigvis skal støtte sig til Flertallet i dette Ting.

Og endelig hedder det i den store Adresse fra 1885, altsaa lige forud for det store Provisorium: „Med en Regering, der har Villie og Ævne til at samarbejde med Rigsdagen og formaar at fremkalde den samstemmende Beslutning af alle Statsmagterne, der kræves til enhver Lov og Bevilling, er Folketinget villigt til at forhandle.

En frugtbar, heldbringende Virksomhed vil staa aaben for en Regering, der magter Stillingen og kan vinde Rigsdagens Tilslutning.“

I disse tre officielle Henvendelser fra Folketingets Venstreflertal til Kronen staaer der altsaa i Virkeligheden ikke andet og mere, end at den Regering, man kræver og ønsker, skal være en saadan, som er i Stand til at tilvejebringe Overensstemmelse, Samarbejde, Forstaaelse mellem begge Rigsdagens Afdelinger. Jeg ved ikke, at der efter 1885 har foreligget nogen lignende officiel Udtalelse fra Venstreflertallets Side.

Første Gang Folketinget nu igen skal til at formulere sit Krav, kommer det til at lyde paa, at det skal være en Regering, der støtter sig til Flertallet i Folketinget, for saadant, siger man, har Venstre altid forlangt. Jeg mener her at have paavist, at man fra Flertallets Side virkelig er gaaet et stort Skridt videre i den officielle Formulering af sine Krav til et Ministeriums Dannelse, end man nogen Sinde før er gaaet, og dette Skridt har man taget i et Øjeblik, som man skulde synes allermindst egnede sig til at formulere en saadan Fordring saa skarpt, et Øjeblik, hvor det første virkelig parlamentarisk dannede Ministerium her i Danmark er faldet paa uparlamentarisk Maade,

ikke i Kraft af en parlamentarisk Afstemning.

Jeg synes netop derfor, at den øjeblikkelige Situation maatte opfordre Regeringens Flertal her i dette Ting til ikke at formulere sit Krav stærkere, skarpere og bestemtere, end man gjorde det i tidligere Tider. Jeg tror, det vilde klæde Regeringsflertallet nok saa godt, at man i det væsentlige havde formuleret det i Overensstemmelse med de tre tidligere Vedtagelser, og det svarer saa igen til, hvad vi fra vor Side have foreslaaet i vort Ændringsforslag. Derfor finder jeg ogsaa, at vi ikke blot ere i Overensstemmelse med, hvad der i Øjeblikket synes klædeligst og sømmeligst, men ogsaa i Overensstemmelse med Venstres egen Fortid og dets egne tidligere officielle Udtalelser om Parlamentarismen, naar vi have forment vore Ændringsforslag, saaledes som vi have gjort.

Den højtærede fungerende Konseilspræsident fremsatte i Gaar sin Opfattelse af, hvad der krævedes af et parlamentarisk Ministeriums Sættelse. Han udtalte paa Foranledning fra min Side, at han kunde meget godt tænke sig for det første Mænd fra Landstinget, for det andet Mænd udenfor Rigsdagen siddende i et saadant Ministerium; og han henviste, naturligvis med nogen Ret, til, at der allerede i det nuværende Ministerium sad en Mand, der var tagen udenfor Rigsdagen. Han henviste ogsaa til, at der i det første Venstreministerium sad adskillige, der vare tagne udenfor Rigsdagen. Men dertil kan den højtærede Konseilspræsident ikke henvise med samme Ret; thi dette første Venstreministerium var jo ikke dannet paa helt parlamentarisk Maade. Vi have i Virkeligheden kun haft een Regering, der er dannet helt og fuldt i Overensstemmelse med Venstres parlamentariske Fordringer; nemlig den nu fungerende Regering, og den er jo dannet saaledes, at man ganske vist har taget en Mand udenfor Rigsdagen, men dog vistnok efter de flestes Mening udelukkende, fordi man ikke kunde finde en til den bestemte Ministerpost egnet Mand indenfor Flertallet i Folketinget. Man var altsaa pisket til at tage en Mand udefra. I øvrigt besatte man saa Regeringen med